

CÂTEVA DOCUMENTE PRIVITOARE LA AVEREA RĂMASĂ DE LA TUDOR VLADIMIRESCU, CONDUCĂTORUL REVOLUȚIEI DE LA 1821

TEODOR MAVRODIN

Deși despre Revoluția de la 1821, despre viața și personalitatea lui Tudor Vladimirescu s-a scris mult, tot mai apar unele documente care pun în lumină unele aspecte legate, direct sau indirect de conducătorul Revoluției de la 1821.

Unele dintre documente care vizează direct momentul 1821 sau pe conducătorul revoluției aduc și informații de altă natură.

De curând am descoperit în tezaurul documentar al Filialei Argeș a Arhivelor Statului un dosar referitor la conducătorul pandurilor de la 1821. Mai precis, la averea care a rămas de pe urma sa și la moștenitorul legal al său.

Aflarea amănuntelor despre averea sa, despre existența vreunui moștenitor legal (clironom, cum spun documentele), s-a datorat unui fapt fără legătură directă cu revoluția. S-a datorat locuitorilor orașului Cerneți, capitala județului Mehedinți, astăzi încorporat în municipiul Drobeta-Turnu-Severin care „au făcut cerere stăpânirii ca acele pomenite acareturi să li se dea supt a lor stăpânire ca să le întrebuințeze pentru întocmirea școalei ce este a să așeza și într-acel oraș”¹.

Dar ce avere rămăsese de pe urma lui Tudor Vladimirescu? Răspunsul îl avem în documente care spun că aceasta era compusă din câteva locuri cu case pe ele, o pivniță și un vad de moară în orașul Cerneți”².

A avut Tudor Vladimirescu moștenitori? Pentru stabilirea moștenitorului legal s-a făcut o întreagă corespondență între Vornicia Mare din Lăuntru a Țării Românești și ocârmuirile județelor Gorj și Dolj. Din această corepondență reiese că din „răspunsul Ocârmuirii Județului Gorj, nr. 361, și a Județului Dolj, cu nr. 545, cum și din înscrisul ce au dat la Ocârmuirea Județului Dolj trei fețe dintre boierii din Craiova se dovedește pravilnic <adică adevărat> moștenitor

¹ Arh. St. Argeș, fond Prefectura Județului Argeș, dosar 163 / 1832, f. 2.

² Arh. St. Gorj, fond Prefectura Județului Gorj, dosarele 83 / 1831-1832, f. 20, 27 / 1832, f. 5, 33 / 1832, f. 26.

un copil al răposatului vistier Papa Vladimirescu, frate cu slugerul Tudor, care copil nevârsnic fiind să află supt creșterea unui Dumitrache Golumbeanul, ce ține de soție pe muma numitului³.

Deci moștenitorul legal al averii lui Tudor Vladimirescu a fost nepotul acestuia, al cărui tată, Papa Vladimirescu, decedase, iar mama-văduvă se recăsătorise cu Dumitrache Golumbeanul.

Să vedem dacă nepotul comandantului de panduri a intrat în posesia averii unchiului său. Într-o corespondență dintre Marea Vornicie din Lăuntru și Ocârmuirea Județului Argeș din 11 martie 1832 aflăm că Bălașa – mama copilului – „să sfiește a primi acea moștenire mai înainte până nu va lua știință și de datoriile care poate să aibă mortul sluger⁴”.

Ca urmare a acestui refuz și a faptului invocat, Marea Vornicie din Lăuntru dă ordin tuturor ocârmuirilor Țării Românești și Agiei capitalei pentru a se cerceta și a se afla eventualii creditori ai lui Tudor Vladimirescu. Acesta a fost și scopul ordinului Marii Vornicii către Ocârmuirea Județului Argeș, mai sus menționat, la care ocârmuitorul răspunde la data de 3 aprilie 1832 că „Dându-să poruncile ocârmuirii de publicație atât în județ, cât subocârmuiri, cât și în oraș prin poliție... s-au făcut cercetare cu scumpătate către toți dă obște și nimeni nu s-a arătat că are o asemenea datorie la răposatul sluger⁵”.

Conducătorul revoluției, care a făcut însemnate pregătiri anterioare ridicării la luptă pentru dreptate socială și libertate națională și care au necesitat cheltuieli, nu a avut creditori în Argeș și nici în alte județe, dar a avut în capitală.

Într-un ordin al Marii Vornicii către Ocârmuirea Județului Gorj aflăm că s-a primit „răspuns de la Agia aceștii poliții cu alăturate pă lângă aceasta copii după jalba și înscrisurile ce au înfățișat la Agie porucicu Pavel Machidonschi, prin care dovedește că are a lua taleri douăzeci și una de mii nouă sute trei lei cu două zapise precum copriinderea lor să arată⁶”.

Faptul că Tudor Vladimirescu era debitorul unei sume importante față de Pavel Machidonschi, determină Marea Vornicie ca la 2 Mai 1832 să-i ordone ocârmuitorului de Gorj să ia legătura cu tutorii copilului minor – Bălașa și Dumitrache Golumbeanul – să-i întrebe și să le ia răspuns scris dacă mai doresc să fie moștenitori (clironom) ai răposatului Tudor Vladimirescu, plătind însă datoriile acestuia⁷. Aceștia au răspuns „într-o glăsuire... că nici clinorom ne putem face din partea copilului, nici putem plăti vre-o datorie de-ale slugerului Tudor și datornicii ce vor fi să vor despăgubi din avaturile numitului Sluger⁸”.

³ Arh. St. Argeș, fond Prefectura Județului Argeș, dosar 163 / 1832, f. 15.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, f. 27.

⁶ Tudor Vladimirescu – *Omagiu* –, Târgu-Jiu, 1980, p. 81.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, f. 82.

Așadar, averea rămasă în orașul Cerneți de pe urma conducătorului Revoluției de la 1821 nu a putut fi dată spre folosire locuitorilor capitalei județului Mehedinți „pentru întocmirea școalei“, căci ea era grevată de datorii.

Oricum, orășenii din Cerneți trebuie să fi găsit altă soluție pentru înființarea Școlii Naționale, căci despre ea trebuie să fi fost vorba, când trebuia să se înființeze în fiecare capitală de județ. Afirmăm aceasta și pentru faptul că deja în anul 1780 exista în Cerneți, ca în multe alte localități ale Țării Românești, școală în limba română⁹.

Casa-culă din Cerneți care a aparținut lui Tudor Vladimirescu se păstrează și astăzi, devenind instituție culturală de același profil cu cea în care ne aflăm astăzi, adică muzeu¹⁰.

⁹ *Istoria învățământului din România*, vol. I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p. 247.

¹⁰ Cf. Mircea T. Radu, *Tudor Vladimirescu în Litua – Studii și Cercetări* –, Târgu-Jiu, 1978, pag. 105.